

Ljiljana Memon

Združenje Slovencev »Triglav«
Banjaluka, Bosna in Hercegovina
ljiljana.memon@gmail.com

Razstava »Znameniti Slovenci v Beogradu«

Dom omladine, Banjaluka, 27. maj 2023

Razstava »Znameniti Slovenci v Beogradu« v Banjaluki, v Domu omladine, je rezultat realizacije prvega skupnega projekta Društva Slovencev »Sava« Beograd in Združenja Slovencev Republika Srbske »Triglav« Banjaluka. Naša želja je bila ustanoviti stike, projektno sodelovati, izmenjevati izkušnje in ustvariti dragocene, ne le kulturne, ampak tudi druge vezi med številčnima in uspešnima društvoma Slovencev v Republiki Srbiji in Republiki Srbski. In izkazalo se je, da je to odlična ideja, da je to prvi korak v našem sodelovanju, ki ga bomo zagotovo nadaljevali in širili.

Leta 2013 se je v okviru Društva Slovencev »Sava« v Beogradu rodila ideja o pripravi razstave, ki bo prikazala življenje beograjskih Slovencev, ki so s svojim delom in ustvarjalnostjo pustili globoko in dragoceno sled v Srbiji. Razstava prikazuje nekatere zgodovinske vezi med pripadniki obeh narodov, slovenskega in srbskega, in sicer skozi nekaj stoletij.

Cilj in namen tega projekta je bil, da se potomci Slovencev v Beogradu, predvsem mlade generacije, pa tudi širša javnost, seznanijo s pomembnimi osebami slovenskega rodu – predvsem tistimi s konca 19. stoletja in prve polovice 20. stoletja. Spomin nanje je prispevek h kulturi spomina, kakor v kontekstu slovenske narodne manjšine v Srbiji, tako tudi v kontekstu celotne javnosti. Zahvaljujoč povezanosti naših dveh društev, bodo Slovenci, kakor tudi drugi narodi, ki živijo v Bosni in Hercegovini, lahko spoznali znane Slovence, ki so delali in ustvarjali na področju Beograda, oziroma v Srbiji.

Razstava je nastala v štirih ciklih in obsega 48 unikatnih portretov na kaširani peni velikosti 50x70 centimetrov. Osebe, ki so predstavljene v sklopu razstave Znameniti Slovenci v Beogradu so za to priložnost bile izbrane na podlagi različnih meril in načinov vključevanja v življenje Beograda. Od Ulricha II. Celjskega, ki je branil Beograd in bil v tesnem sorodstvu s takratnimi srbskimi vladarji, do Davorina Jenka, slavnega dirigenta in skladatelja, ki je ustvaril skladbo Bože pravde, ki je kasneje postala srbska himna, do Jožeta Plečnika, ki je v Beogradu zasnoval eno svojih najlepših cerkva, Edvarda Rusjana, pionirja letalstva, ki je zadnjič letel v Beogradu, z letalom ki ga je izdelal sam s pomočjo očeta, Vladislava Ribnikarja, ki je ustanovil Politiko, ki še danes velja za enega najpomembnejših srbskih časopisov.

Ob otvoritvi razstave so prisotne pozdravila članica IO Združenja Slovencev »Triglav« Banjaluka ga. Ana Marjanović, ki je pozneje odprla razstavo.

Predsednik Društva Slovencev »Sava« Beograd, g. Saša Verbič, je v svojem govoru predstavil društvo in dejavnosti, ki jih v Društvu imajo.

O tem, kako je nastala ideja, kdo so idejni tvorci in kako je nastajala razstava »Znameniti Slovenci v Beogradu« je zelo čustveno in navdihujoče spregovorila avtorica razstave, umetnica ga. Marija Vauda.

Obiskovalci so ob tej zanimivi razstavi bili presenečeni nad tako velikim številom znanih Slovencev v Beogradu, raznolikostjo področij njihovega delovanja, pa tudi obsegom njihovih dosežkov. Obiskovalcem je bila predvsem zanimiva izvirna vizualna rešitev portretov znanih Slovencev, ki sta jo zasnovala in ustvarila umetnica Marija Vauda Pilipović in Nikola Pilipović. Skozi razburljiv kolažni digitalni ikonopis jima je učinkovito uspelo doseči, da je dovolj en sam pogled opazovalca, da se razume: eno življenje – ena usoda.

Razstava je bila na ogled do 2. junija 2023.

Drugi del projekta bo izveden v Beogradu, kjer bo Združenje Slovencev »Triglav« Banja Luka predstavilo delovanje društva na področju založništva (monografije, dvojezične knjige, bilteni itd.).

Mlada umetnika, brata Viktor in Pavle Fedešin, sta s svojim glasbenim nastopom, z zvoki saksofona obogatila vzdušje odprtja razstave. Sta dijaka Srednje glasbene šole »Vlado Milošević« v Banjaluki v klasi profesorja Nevena Marinkovića. Predstavila sta se z dvema skladbama »Take five« in »Blues walk«. Kljub spomladanski plohi, se je otvoritve razstave udeležilo veliko obiskovalcev.

Realizacijo tega za nas izjemno pomembnega projekta sta podprla Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Mestna občina Banja Luka.

V Združenju Slovencev »Triglav« upamo in imamo veliko željo, da bi se sodelovanje pri ohranjanju jezika, kulture in običajev dežele, iz katere potekajo predniki Slovencev z naših prostorov, nadaljevalo na-

prej, v še večjem obsegu. Ko smo se seznanili z vsemi dejavnostmi DS »Sava« Beograd, smo bili navdušeni nad raznolikostjo in kreativnostjo njihovega dela in so nas spodbudili, da jim »ukrademo" nekaj idej ter jih vključimo v delo našega društva. Smo zainteresirani in pripravljeni učiti se od najboljših.

V slovenščino prevedel Marko Suvajac